

Urząd Regulacji Energetyki

<https://www.ure.gov.pl/pl/urząd/informacje-ogolne/edukacja-i-komunikacja/publikacje/seria-wydawnicza-bibli/kontakty-dlugotermino/1226,Wstep.html>
30.04.2024, 02:10

Wstęp

Rynek energii elektrycznej w Polsce, podobnie jak w wielu innych krajach, znajduje się w stadium głębokich przekształceń prawnych, ekonomicznych, organizacyjnych i własnościowych. Generalny kierunek tych zmian został sprecyzowany dość wyraźnie – przeprowadzane reformy mają doprowadzić do wykształcenia rynkowych mechanizmów regulacji podaży i popytu na energię oraz rynkowych mechanizmów kształtowania cen.

Kierunki zmian w elektroenergetyce są przedmiotem licznych debat. Wśród uczestników dyskusji na temat pożądanego kierunku przekształceń sektora elektroenergetycznego dominują ci, którzy opowiadają się za wdrożeniem pro-efektywnościowych, konkurencyjnych rozwiązań rynkowych. Zwolennicy tej koncepcji mają jednak swoich oponentów wywodzących się głównie z przedstawicieli branży elektroenergetycznej oraz spośród osób zajmujących się technicznymi aspektami wytwarzania, przesyłu i dystrybucji energii. Głównym argumentem zgłaszanym przez te środowiska jest konieczność zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju. Bardzo często możliwość zapewnienia tego bezpieczeństwa jest postrzegana jako konieczność utrzymania bezpośredniej, administracyjnej ingerencji państwa w zjawiska i procesy zachodzące w wytwarzaniu i obrocie energią elektryczną. Przy czym często możliwość bezpośredniego oddziaływania łączona jest z koniecznością zachowania państwowej własności przedsiębiorstw sektora elektroenergetycznego).

Od kilku lat prowadzone są mniej lub bardziej intensywne prace reformatorskie. Uchwalone zostało prawo energetyczne wraz z większością niezbędnych aktów wykonawczych, powołano Urząd Regulacji Energetyki, uruchomiono Giełdę Energii Elektrycznej – prowadzonych jest wiele innych prac, które mają na celu takie ukształtowanie mechanizmów funkcjonowania sektora, które odpowiadałyby warunkom regulacji rynkowej.

Sygnalizowane wyżej procesy nie mogą jednak przestąpić istotnych zagrożeń, jakie pojawiają się w trakcie wdrażania przedsięwzięć reformatorskich. Oprócz sygnalizowanych wyżej przeszkód o charakterze społecznym (niechętny stosunek do reformy niektórych środowisk związanych z branżą elektroenergetyczną) pojawiają się także ograniczenia o charakterze instytucjonalnym.

Jednym z najważniejszych czynników instytucjonalnych wpływających na procesy zachodzące w elektroenergetyce, w tym także na kierunek i tempo zmian systemowych, są kontrakty długoterminowe na dostawę energii elektrycznej, jakie Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. zawarły z wytwórcami energii elektrycznej w latach dziewięćdziesiątych. Według aktualnych szacunków około 70% energii będzie w trakcie najbliższych kilku lat sprzedawanych na warunkach określonych w kontraktach

długoterminowych. Biorąc pod uwagę ten fakt można stwierdzić, że kontrakty długoterminowe są determinantą funkcjonowania rynku energii elektrycznej w Polsce. Teoretycznie rzecz biorąc kontrakty długoterminowe mogą stanowić element rynkowego mechanizmu regulacji procesów wytwarzania i obrotu energią elektryczną. Przyjęte rozwiązania w naszym kraju nie spełniają tego kryterium, tworzą mechanizm hybrydowy, w którym dominującą pozycję zajmują PSE S.A. Można zatem postawić uzasadnione pytanie, czy w tych warunkach wprowadzenie rynkowego mechanizmu regulacji jest w ogóle możliwe i celowe przed wygaśnięciem zobowiązań wynikających z tych kontraktów.

Świadomość ograniczeń, jakie kontrakty długoterminowe stwarzają dla rynkowych reform sektora elektroenergetyki jest dość powszechna. Wyrazem tego są podejmowane od kilku lat próby rozwiązania problemu tych kontraktów. W próbach tych uczestniczyły zarówno organy rządowe odpowiedzialne za elektroenergetykę (Ministerstwo Gospodarki, KERM), Urząd Regulacji Energetyki oraz przedstawiciele sektora (PSE S.A.). Jednakże, jak dotąd, mimo wielu zgłoszonych propozycji, nie znaleziono zadowalającego rozwiązania.

Celem niniejszego opracowania jest ocena wpływu kontraktów długoterminowych na rynek energii elektrycznej, a zwłaszcza konsekwencje tych kontraktów dla poziomu cen i efektywności produkcji sektora elektroenergetycznego oraz możliwości przeprowadzenia rynkowych reform sektora.

Opracowanie składa się z trzech rozdziałów. **W rozdziale pierwszym** przedmiotem rozważań jest metodologia sporządzania projekcji finansowych stanowiących podstawę dla ustalania poziomu cen w kontraktach długoterminowych. Jest to niezwykle ważny problem decydujący o tym, czy kontrakty długoterminowe stwarzają presję na producentów energii elektrycznej w kierunku poprawy efektywności wytwarzania energii, a co za tym idzie tworzą warunki dla racjonalizacji cen energii elektrycznej płaconych przez odbiorców finalnych. Zważywszy na podnoszony wcześniej fakt, że około 70% ogółu zakupów energii elektrycznej jest dokonywanych na warunkach określonych w kontraktach długoterminowych, kontrakty długoterminowe są decydującym czynnikiem kształtowania rynku energii w Polsce. Od ich jakości zależy sprawność rynku energii elektrycznej.

W rozdziale drugim przedstawiono wnioski wynikające z analizy projekcji finansowych stanowiących załączniki do umów zawartych pomiędzy PSE S.A. a wytwórcami energii elektrycznej. W tekście opracowania przedstawiono typowe odstępstwa od reguł poprawnego rachunku ekonomicznego, jakie zawarte są w tych załącznikach. Przedstawiane przykłady, anonimowe ze względu na tajemnicę handlową, nie stanowią pełnego wykazu błędów dostrzeżonych w każdym załączniku – służą jedynie egzemplifikacji zauważonych, powszechnie występujących nieprawidłowości. W drugiej części tego rozdziału, na podstawie krytycznej analizy stosowanej praktyki, przedstawione zostały propozycje ujednoczenia metodologii sporządzania projekcji finansowych i rachunku ekonomicznej efektywności, które pozwoliłyby także uniknąć tych nieprawidłowości, które zauważono w projekcjach finansowych do umów.

Rozdział trzeci poświęcony jest charakterystyce pożądanego kierunku przemian instytucjonalnych w polskiej elektroenergetyce oraz konsekwencjom, jakie dla tych

przemian wynikają z kontraktów długoterminowych. W rozdziale tym omawiane są główne tendencje zmian regulacji sektora elektroenergetycznego w świecie oraz pokazana jest ewolucja poglądów dotyczących reformy tego sektora w Polsce. Analiza najważniejszych propozycji reformy, jakie były przedstawiane w drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych pozwala także sformułować pewne wnioski dotyczące niepowodzeń we wdrażaniu nowych rozwiązań. W rozdziale tym szczególna uwaga została poświęcona konsekwencjom, jakie dla rynkowych reform sektora mają kontrakty długoterminowe oraz propozycjom likwidacji tych kontraktów. W ostatnim fragmencie przedstawiono pierwsze doświadczenia wynikające z działania giełdy energii elektrycznej.

W niniejszej pracy wykorzystano fragmenty opracowania pt. Kontrakty długoterminowe na dostawę energii elektrycznej jako determinanta poziomu cen dla odbiorców oraz wzrostu efektywności przedsiębiorstw sektora elektroenergetycznego, przygotowanego na zlecenie Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki przez zespół pracowników Akademii Ekonomicznej oraz Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w składzie: prof. dr hab. Jan Czekaj (kierownik zespołu), prof. dr hab. Stanisław Chomątowski, dr Maria Chomątowska, dr Jerzy Dzieża, dr Waław Wajda, mgr Piotr Przewrocki, mgr Dawid Miąsik.

[\[Od wydawcy \]](#) [\[Spis treści \]](#) [\[I. Zasady szacowania ... \]](#)

Data publikacji : 27.06.2005

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)